

Dosarul nr. 3ra-293/20

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central – E. Balan

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți – A. Toderaș, O. Moraru, E. Bejenaru

ÎNCHEIERE

20 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătoriai

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Societatea pe Acțiuni „Basarabia-Nord”,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea pe Acțiuni „Basarabia-Nord” împotriva Biroului Vamal Nord cu privire la anularea actelor de inspecție și restituirea drepturilor de import,

împotriva deciziei din 08 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a respins apelul declarat de către Societatea pe Acțiuni „Basarabia-Nord” împotriva hotărârii din 18 martie 2019 a Judecătoriei Bălți, sediul Central,

constată:

La 28 decembrie 2018 SA „Basarabia-Nord” a depus cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Biroului Vamal Nord, prin care a solicitat anularea actului de inspecție nr. 1170 din 22.10.2018 emis la declarația vamală nr. I 17877 din 22.10.2018 și a actului de inspecție nr. 1170 din 31.10.2018 emis la declarația vamală nr. I 18566 din 31.10.2018 de către Biroul Vamal Nord, obligarea Biroului Vamal Nord de a restitui în beneficiul SA „Basarabia-Nord” suma drepturilor de import încasate suplimentar în valoare de 30 901,07 lei în baza actului de inspecție nr. 1170 din 22.10.2018 și suma drepturilor de import încasate suplimentar în valoare de 8494,71 lei în baza actului de inspecție nr. 1170 din 31.10.2018, în total suma de 39 395,78 lei.

În motivarea acțiunii SA „Basarabia-Nord” a indicat că la 22.10.2018 la terminalul Vamal Bălți în adresa SA „Basarabia-Nord” a parvenit marfa (carne de pui, defalcată mecanic) din partea firmei „Food Trading” sp.z.o.. La data de 31.10.2018 la terminalul Vamal Bălți în adresa SA „Basarabia-Nord” a parvenit marfa (carne congelată de curcan) din partea firmei Co&Co KFT.

În baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 550Av/16 din 13.12.2016 încheiat cu „Food Trading” sp.z.o/Polonia, a fost importată marfa în sumă de 8 400,00 euro, ce constituie 163 541,28 lei, iar în baza contractului de vânzare-

cumpărare nr. CO-BN/MD/2018 din 09.03.2018 încheiat cu Co&Co KFT/Ungaria, a fost importată marfă în sumă de 9 936, 00 euro, ce constituie 193 167,76 lei.

La importul mărfurilor SA „Basarabia-Nord” a declarat valoarea în vamă în conformitate cu art. VII a GATT (Acordul privind aplicarea articolului VII al acordului General pentru Tarife vamale și Comerț 1994) al OMC (Organizația Mondială a Comerțului), art. 214 Cod Vamal, Legea nr. 1380 din 20.11.1997 cu privire la tariful vamal și Hotărârea Guvernului nr. 974 din 15.08.2016 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfii introduse pe teritoriul Republicii Moldova, a prezentat actele de însoțire ale mărfii, care au stat la baza operării importului efectuat și care atestă totalitatea cheltuielilor suportate.

La declararea valorii în vamă la mărfurile introduse pe teritoriul Republicii Moldova, a utilizat metoda determinării valorii în baza prețului efectiv plătit sau de plătit. Inspectorul vamal nu a fost de acord cu valoarea în vamă a mărfii declarate, verbal solicitând să prezinte suplimentar un șir de alte documente, printre care: costul descărcării și transbortării mărfii, costul paletelor și ambalajului, partea din venitul de la orice revânzare, transmitere sau utilizare ulterioară a mărfii, care ar reveni direct sau indirect, vânzătorului. Fiind în imposibilitate de a executa cerințele solicitate SA „Basarabia-Nord” a fost obligată să depună declarațiile din nou cu majorarea valorii în vamă.

Colaboratorul vamal a întocmit actele de inspecție nr. 1170 din 22.10.2018 și din 31.10.2018, în care a indicat existența unor suspiciuni de subevaluare, majorând valoarea în vamă cu 8494,71 lei și cu 30 901,07 lei, aplicând contrar legii direct metodă de rezervă.

Pentru a decide astfel, autoritatea pârâtă a invocat discrepanțe între prețul declarat și valoarea mărfurilor identice și similare anterior importate, fără a motiva și confirma concluzia dată, necăutând la faptul că prețurile la materia primă în cauză corespund prețurilor medii de piață. Este de remarcat că autoritatea vamală la emiterea actului contestat nu a ținut cont nici de actele prezentate în vederea confirmării valorii mărfurilor importate, nu a negat veridicitatea datelor ce atestă valoarea în vamă a mărfurilor importate din Uniunea Europeană, ci contrar procedurii stabilite de lege a decis majorarea valorii în vamă, la capitolul cheltuieli de intermediere, ce a determinat achitarea suplimentar de către SA „Basarabia-Nord” a sumelor de 8494,71 lei și de 30 901,07 lei prin simplul fapt al necorespunderii prețului mărfii importate cu prețul mărfurilor identice și concomitent similare importate anterior. Organul vamal nu a ținut cont de principiile economiei de piață și de faptul că prețurile la materia primă din carne nu sunt fixe și stabile, fiind variabile în conformitate cu conjunctura de piață și se pot modifica la fiecare partidă de marfă livrată.

Deși au fost prezentate toate actele, ce permit determinarea valorii în vamă conform metodei nr.1, este ilegal de a fi aplicată direct metoda de rezervă din simplu motiv al invocării de care organul vamal a faptului că prețul mărfurilor importate nu este același cu mărfurile identice și similare importate anterior. Având în vedere faptul că marfa importată de către SA „Basarabia-Nord” - (carne de pui, defalcată mecanic, carne congelată de curcan), este un produs ușor alterabil pentru a tergiversa vămuirea mărfurilor. În acest fel declarantul a fost determinat să accepte aplicarea metodei de rezervă.

SA „Basarabia-Nord” în calitatea sa de cumpărător nu are obligația de a deține și respectiv nu deține și nu poate obține totalitatea de informații, solicitate de organul vamal, privind costul descărcării și transbordării mărfii, costul paletelor și ambalajului, partea din venitul de la orice revânzare, transmitere sau utilizare ulterioară a mărfii, care ar reveni direct sau indirect vânzătorului străin al mărfii în raporturile acestuia cu terții și care nu acceptă oferirea și divulgarea unor asemenea date ce constituie secretul său comercial.

Caracterul ilegal al actelor contestate rezultă și din faptul că în conformitate cu contractul de vânzare-cumpărare, acordul adițional și factura invoice, condițiile de livrare a mărfii în cauză conform regulilor Incoterms 2010 au fost determinate de CPT Bălți, ceea ce presupune că vânzătorul a plătit pentru transportul mărfii la destinația convenită. Riscurile de pierdere sau de deteriorare a mărfii, precum și orice alte cheltuieli suplimentare cauzate de evenimente care au avut loc după ce marfa a fost predată cărașului trec de la vânzător la cumpărător în momentul în care marfa a fost predată cărașului. În cazul în care pentru transportul mărfii se folosesc cărași succesivi, riscurile trec de la vânzător la cumpărător în momentul în care marfa a fost predată primului căraș. Termenul CPT implică și obligația vânzătorului de vămuire a mărfii pentru export. Acest termen poate fi folosit pentru toate modurile de transport, inclusiv pentru transportul multinodal.

Prin urmare, reclamantul în calitatea sa de cumpărător și de beneficiar a transportului, în condițiile Regulilor de comerț internațional Incoterms 2010, nu a suportat careva cheltuieli privind ambalarea, încărcarea, descărcarea, transbordarea mărfurilor sau alte costuri decât achitarea prețului mărfii, și respectiv nu avea obligația de a deține astfel de informații care au fost solicitate de organul vamal, or, stabilirea condițiilor de livrare CPT presupune determinarea prețului final al mărfurilor livrate ținând cont de costul ambalajului, încărcării și descărcării, transbordării mărfii și alte operațiuni de producere a mărfurilor, pe care cumpărătorul nu are cum să le cunoască și să le dețină, iar organul vamal după cum s-a constatat mai sus nu avea temei să le solicite, or, pretinsul risc de subevaluare invocat de fapt nu era confirmat.

Reieșind din prevederile normelor naționale și internaționale, reclamantul a prezentat toate actele care atesta veridicitatea determinării valorii în vamă a materiei prime importate, ce permite aplicarea metodei nr.1 de determinare a valorii în vamă în baza valorii tranzacției.

A susținut că de către SA „Basarabia-Nord” au fost prezentate toate actele, care confirmă veridicitatea determinării valorii în vamă a materiei prime importate prin aplicarea metodei nr. 1 de determinare a valorii în vamă în baza valorii tranzacției.

Prin hotărârea din 18 martie 2019 a Judecătorei Bălți, sediul Central s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de către SA „Basarabia-Nord” împotriva Biroului Vamal Nord cu privire la anularea actelor de inspecție nr. 1170 din 22.10.2018 și nr. 1170 din 31.10.2018 și restituirea drepturilor de import. (f.d. 137, 140-144)

Prin decizia din 08 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți s-a respins cererea de apel declarată de către SA „Basarabia-Nord” împotriva hotărârii din 18 martie 2019 a Judecătorei Bălți, sediul Central. (f.d. 176, 177-189)

Instanțele în motivarea soluției sale au reținut că Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1140 din 02.11.2005, în pct. 29¹ prevede că la depunerea declarației vamale declarantul prezintă următoarele documente: factura, documentele de transport, actele permissive, necesare pentru acordarea liberului de vamă. În pct. 29² a acestui Regulament este prevăzut că la efectuarea controlului documentar suplimentar la actele menționate la pct. 29¹ se vor prezenta acte care confirmă toate datele indicate în declarația vamală. În cazul în care actele prezentate de declarant nu confirmă toate datele din declarația vamală, organul vamal poate solicita prezentarea altor informații necesare acordării liberului de vamă.

Instanțele au stabilit că la declarația vamală nr.1170 I 17877 din 22.10.2018 SA „Basarabia-Nord”, prin intermediul brokerului vamal FPC „Valah” SRL în persoana lui V.Vataman, a anexat pachetul de documente prevăzut în pct. 29¹ din Regulament, stabilindu-se că valoarea în vamă declarată inițial de SA „Basarabia-Nord” a constituit 197 612,38 lei pentru 21 000 kg de carne congelată dezosată de pasăre din specia Gallus Domesticus tocătură, respectiv 9,41 lei/kg.

Totodată au stabilit că la declarația vamală nr. 1170 I 18566 din 31.10.2018 SA „Basarabia-Nord”, prin intermediul brokerului vamal FPC „Valah” SRL în persoana lui V.Gheorghiuța, a anexat pachetul de documente prevăzut în pct. 29¹ din Regulament, stabilindu-se că valoarea în vamă declarată inițial de SA „Basarabia-Nord” a constituit 193 167,76 lei pentru 20 700 kg de carne congelată dezosată de curcan tocătură, respectiv 9,33 lei/kg.

Au menționat că în declarația vamală inițială valoarea în vamă a mărfii carne dezosată congelată de pasăre din specia Gallus Domesticus tocătură, constituia 9,41 lei/kg, iar conform datelor deținute de Sistemul Informațional Integrat Vamal în luna iulie a aceluiași an a fost importată marfă similară la preț de 11,66 lei/kg, respectiv prețul mărfii importate de apelant era cu 19,3 % mai mic. Totodată au constatat că în declarația vamală inițială valoarea în vamă a mărfii carne congelată dezosată de curcan tocătură, constituia 9,33 lei/kg, iar conform datelor deținute de Sistemul Informațional Integrat Vamal în lunile iulie-octombrie a aceluiași an a fost importată marfă similară la preț de 11,38 lei/kg, 11,51 lei/kg, 11,41 lei/kg, 12,96 lei/kg respectiv prețul mărfii importate de către SA „Basarabia-Nord” era cu aproximativ 18 % mai mic decât marfa similară importată de apelant în luna octombrie 2018 - 11,38 lei/kg.

Instanțele au reținut că declarantul a rectificat declarația vamală, aplicând metoda 6 de determinare a valorii în vamă a mărfii și a achitat plățile de import ce constituiau o diferență de 21 015,74 lei la declarația vamală nr.1171 I 17877 din 22.10.2018, și respectiv 8683,15 lei la declarația vamală nr.1170 I 18566 din 31.10.2018 mai mult comparativ cu declarațiile vamale inițiale, unde valoarea în vamă a fost determinată aplicând metoda I, iar organul vamal a acceptat declarațiile vamale finale în care plățile vamale erau indicate în cuantum de 21 015,74 lei și 8683,15 lei mai mare decât în declarațiile inițiale, or, potrivit noilor declarații marfa carne dezosată congelată de păsări din specia Gallus Domesticus tocătură era indicată la prețul de 11,66 lei/kg, iar marfa - carne congelată dezosată de curcani tocătură s-a indicat la prețul de 11,38 lei/kg, preț pentru marfă similară potrivit datelor din Sistemul Informațional Integrat Vamal.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 23 decembrie 2019 SA „Basarabia-Nord” a depus recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 08 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți și hotărârii din 18 martie 2019 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral. (f.d. 197-199, 200-202)

În motivarea recursului SA „Basarabia-Nord” a invocat că nu este de acord cu soluțiile adoptate de către instanțele ierarhic inferioare, deoarece au fost emise ca urmare a aprecierii arbitrare a probelor și cu încălcarea și interpretarea eronată a normelor de drept material ce guvernează raportul juridic litigios.

Consideră că sunt arbitrare și contrare legii concluziile instanțelor expuse în hotărârile contestate ce țin de recunoașterea ca fiind justificată solicitarea organului vamal de prezentare a unor acte suplimentare pentru confirmarea valorii în vamă a mărfii, fără a supune analizei actele solicitate și a motiva în vre-un fel temeinicia solicitării acestora și în ce măsură actele solicitate vizează înlăturarea pretinselor discrepante în raport cu cele prezentate deja.

A menționat că instanțele au interpretat eronat și au aplicat greșit prevederile legale care determină când și în ce condiții și circumstanțe organul vamal are dreptul de a nu accepta valoarea în vamă declarată și respectiv de a solicita declarantului prezentarea de acte și informații suplimentare. Și anume, au interpretat eronat și au aplicat greșit dispozițiile reținute ale art. 7 alin. (2), art. 8 alin. (3) din Legea cu privire la tariful vamal, pct. 29 a Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1140 din 02.11.2015.

La 19 februarie 2020 Biroul Vamal Nord a depus referință, solicitând ca instanța de recurs să considere recursului depusă de către SA „Basarabia-Nord” ca fiind inadmisibil. (f.d. 216-219, 220-226)

Efectuând controlul judiciar al hotărârilor contestate prin prisma argumentelor expuse în recurs și în referință, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că prin Legea nr.116 din data de 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova. În conformitate cu art. 257 alin. (1) al Codului administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258, alin. (3) al Codului administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale. Decizia instanței de apel a fost pronunțată după intrarea în vigoare a Codului administrativ.

Legalitatea procedurilor, care au urmat după punerea în aplicare a Codului administrativ, se vor verifica prin prisma Codului administrativ și aici instanța de recurs cu referire la termenul de depunere a recursului reține că conform art. 245, alin. (1) din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de

30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Potrivit art. 245, alin. (2) din Codul administrativ motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată la 08 octombrie 2019.

Din materialele dosarului rezultă că instanța de apel a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei motivate, care la 22 noiembrie 2019 a fost recepționată de către SA „Basarabia-Bord”. (f.d. 194)

SA „Basarabia-Nord” în conformitate cu prevederile art. 245 alin. (1) din Codul administrativ a depus la instanța de apel, la 23 decembrie 2019 recurs motivat. (f.d. 197-199, 200-202)

Astfel, instanța de recurs consideră că SA „Basarabia-Nord” s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul în termenul prevăzut de lege.

Fiindcă fondul cauzei a fost examinat prin prisma Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 și prevederilor din Codul de procedură civilă, instanța la soluționarea recursului se va conduce tot de aceste prevederi.

Astfel, examinând temeiurile recursului depus de către SA „Basarabia-Nord” în raport cu materialele cauzei de contencios administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, completul Colegiului atestă că SA „Basarabia-Nord” a indicat argumente ce țin de dezacordul cu felul în care instanța de apel a apreciat înscrisurile probatorii și a constatat circumstanțele cauzei. Nu pot fi reținute ca temei de admisibilitate aceste argumente, deoarece țin de reaprecierea probelor, fapt inadmisibil în recurs.

Conform regulilor din Secțiunea a 2-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Recursul exercitat conform secțiunii a 2 - a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procesual, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Astfel, completul Colegiului constată că argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de casare a deciziei recurate, or, acesta nu se încadrează în cele expres stabilite la art. 432, alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederile art. 432, alin. (1) din Codul de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau

aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433, lit. a) din Codul de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursul declarat de către SA „Basarabia-Nord”, asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului menționează, că recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentei la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate de către recurentă nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă SA „Basarabia-Nord”, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către SA „Basarabia-Nord”, inadmisibil.

În conformitate cu art.193, art. 195, art. 230 și art. 258, alin. (3) din Codul administrativ, art. 433, lit. a) din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul, declarat de către Societatea pe Acțiuni „Basarabia-Nord”, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh